

Projekt: Ätbart för pollinerare och människa

Län	Kommun
Örebro län	Karlskoga

Kommunens projektansvarige

Kommunens projektansvarige	Enhet/förvaltning
Oscar Sävström	Mark och planeringsavdelningen
Postadress	Postnr Postort
Karlskoga kommun	69183 Karlskoga
Telefon	Mobil
0586-61936	-
E-post	Postgiro/Bankgiro
oscar.sawstrom@karlskoga.se	PG 12 27 80 -0
Organisationsnummer	Betalningsreferens
21 20 00-1991	SAOR

Övriga kontaktpersoner

Namn, organisation	Namn, kontaktperson
Möckelnföreningarna	Sofia Tungfelt
Typ av organisation	
Ideell organisation	
Postadress	Postnr Postort
Kyrkbacken 9	69131 Karlskoga
Telefon	Mobil
070-3800715	-
E-post	Organisationsnummer
sofia.tungfelt@mockelnforeningarna.net	802476-8619

Projektbeskrivning

Projektnummer	20087151	Status	Komplettering
Projektets startår	Projektstart	Projekt slut	Prio
2020	2020-04-01	2022-12-31	2
Tätortsnära	Kmn diarienummer	Lst diarienummer	Projektet drivs av
Projektet är tätortsnära	2020-00094	-	Kommun och förening i samverkan
Inkommet Lst	Senaste Statusändring	Gott exempel	Projektets tema
2020-03-20	-	Nej	Gynna vilda pollinatörer och pollinering

Sammanfattning

Projektet Ätbart för pollinerare och människa beskriver en idé om hur innovativ samverkan mellan kommun och civilsamhälle skulle kunna skapa ett attraktivt parkområde och samtidigt skapa förutsättningar för fler pollinerare samt öka kunskap gällande pollinerares betydelse. Idén bygger på att människors engagemang har ett samhällsvärde och allt fler börjar inse vilken betydelse pollinerare har för den mat vi äter. Genom att skapa förutsättningar för människor att engagera sig gemensamt kan synergieffekter skapas. Synergieffekter som kan gynna såväl pollinerare som kommun och civilsamhälle.

Syfte

1. Att skapa ett attraktivt park-/kultur-/trädgårdsområde på Bofors Stationsområde för pollinerare och människor.
2. Att undersöka och etablera nya driftsformer för naturnära odling/parkmiljöer i samverkan mellan kommun, Örebro länsmuseum och civilsamhälle.
3. Sprida kunskap om pollinerares betydelse för mångfald och ekosystemtjänster
4. Att skapa möjligheter för nya individer/grupper att bli delaktiga, och verksamma, i det lokala föreningslivet.

Bakgrund

Bofors stationsområde ingår i ett riksintresseområde. På området finns arbetarmuseet Gråbo samt f.d. arbetarbostaden Korpkullen, två stationshus, ett vattentorn och uthus. I riksintresseområdet ingår också bostadsområdet Rosendal och de s.k. Kanalbostäderna vid Björkborns kanal. Det äldre stationshuset uppfördes 1873 som en del i Nora-Karlskoga järnväg. 1908 uppfördes det nya stationshuset.

Arbetarmuseet Gråbo fungerade som bostad fram till 1970-talet och restaurerades sedan av Örebro läns museum. År 1986 inrättades ett museum i byggnaden. Utställningarna berättar om vardagslivet för de anställda vid Bofors och för kvinnorna som ansvarade för arbetet i hemmet. I museet kan man ta del av tre levandegjorda hem daterade åren 1885, 1918 och 1942. Som mest bodde nio familjer i Gråbo samtidigt,

motsvarande drygt 50 personer.

Under 2019 gjordes en arkivsökning efter bilder och dokumentation om hur arbetarens trädgård kan ha sett ut vid Gråbo. I detta arbete framkom några äldre bilder över området samt en trädgårdsritning från 1971 över trädgården vid Gråbo och Korpkullen. Jämförs äldre bilder och ritningen visar det sig att mycket lite förändrats. På ritningen anges också olika typer av växter/buskar och träd.

Utöver att Örebro läns museum driver museum är konstnärer och föreningar verksamma på området. Då området utgör ett riksintresseområde är Karlskoga kommuns mål att bevara området och tillgängliggöra området för besökare. Sedan 7 år äger Kultur- och föreningskalaset rum på området. Evenemanget som har växt under åren fungerar som ett kulturknytkalas där varje medverkande aktör bidrar med en upplevelse i form av musik, dans, utställning, plantmarknad m.m. Möckelnföreningarna fungerar tillsammans med Karlskoga kommun som samordnare för evenemanget.

Fjärils- och humleträdgården på Sågholmen, ca 1 km från Bofors stationsområde. 2010 väcktes idén om att skapa en fjärils- och humleträdgård inom Karlskoga Naturskyddsförening. Behovet var uppenbart. Antalet fjärilar har halverats i Europa de senaste tio åren, humlor och andra pollinerande insekter minskar också drastiskt. Fjärilarna och humlorna behöver stöd, för att stödja oss människor och det behövdes ett åskådningsexempel som visar både nyttan och nöjet med fjärilarna, humlorna, bina, blomflugorna etc. Nu är fjärils- och humleträdgården en samlingsplats för fjärilar, humlor och människor och alla är så välkomna.

Möckelnföreningarna har av Karlskoga kommun tillfrågats om att ta ett samordningsansvar för Bofors Stationsområde. Möckelnföreningarna har tackat ja till frågan. Samordningsansvaret innebär att tillsammans med aktörer på området enas om, och planera, gemensamma aktiviteter. Vidare ska det vara möjligt för aktörer som inte vistas på området regelbundet att använda området för aktiviteter och kulturevenemang. Den aktör som önskar förlägga en aktivitet till området bokar detta genom Möckelnföreningarna. På området finns parkområde, lada och utställnings-/mötes-/samlingslokaler och cafélokal för försäljning av fika i anslutning till arrangemang. Exempel på aktiviteter som aktörer skulle kunna förlägga till området är utställningar, mässor, konserter, teater. Målet är att skapa ett aktivt område där civilsamhällets engagemang skapar innehållet. Som en del i arbetet att skapa ett levande område vill Möckelnföreningarna tillsammans med Karlskoga kommun, Örebro Läns museum samt Karlskoga naturskyddsförening söka etablera en kulturhistorisk park för att odla växter - mat för pollinerare och människa.

Lokala aktörer

Bofors Stationsområde ägs och förvaltas av Karlskoga kommun. Arbetaremuseet Gråbo drivs av Örebro Läns museum på uppdrag av Karlskoga kommun. ÖLM kommer att bistå med kulturhistorisk kompetens i form av kunskaphöjande insatser och i utformningen av området.

Det finns befintliga ideella föreningar, bl.a Karlskoga trädgårdsförening och Karlskoga Naturskyddsförening, i kommunen som inom sin ordinarie verksamhet har erfarenhet av pollinerare och odling av växter, vilka är tillfrågade om att delta i projektet – men möjligheten att bilda en ny förening till projektets ändamål är också ett alternativ. Förutsättningen är att personerna som odlar blir medlemmar i en förening som förestår alla delar i i odlingarna och där föreningen fungerar som juridisk person/samverkanspart till Karlskoga kommun, Möckelnföreningarna och övriga aktörer på stationsområdet.

Projektets bidrag till miljökvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Projektet är tänkt att bidra till att natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas, och skulle kunna bidra till miljömålet för ”God bebyggd miljö”. Bofors stationsområde är en plats med befintlig parkmiljö och projektet vill ta tillvara dess landskap för att ge skönhetsupplevelser och trevnad. Målet är att området i sin helhet ska ha ett varierat utbud av träd och växter där miljön stöder pollinerares och människors behov. Att odla växter som ger mat åt såväl pollinerare som människa visar på hur viktig mångfalden är för oss alla.

Projektet syftar också till att utveckla upplevelse och kunskapsmässiga värden i tätortsnära natur, att öka tillgängligheten till natur för barn, öka förståelse för pollinerares roll i vår mat. Det kan betraktas som ett dialogprojekt som syftar till att främja samverkan mellan kommun, Örebro Läns museum och civilsamhälle, utveckla och tillgängliggöra tätortsnära natur som skyddar och gynnar pollinerare, skapa ett attraktivt parkområde där både prydnadsväxter och grönsaker odlas och samtidigt gynna delaktighet, demokrati, miljö och hälsa – och möter således miljömålet ”Ett rikt växt- och djurliv”. Projektet ska syfta till ökad kunskap om pollinerares betydelse bland invånare i vår stad som befinner sig många olika sammanhang och därmed kan sprida kunskapen ytterligare.

Projektets långsiktiga effekter

Projektiden bygger på att människors engagemang har ett samhällsvärde som även gynnar pollinerare. Genom att skapa förutsättningar för människor att engagera sig gemensamt kring pollinerares betydelse i vår matförsörjning kan synergieffekter skapas, som kan gynna pollinerare och människor i kommun såväl som civilsamhälle. Eftersom Bofors Stationsområde utgör ett riksintresseområde är Karlskoga kommuns mål att bevara området och tillgängliggöra området för besökare, och det här projektet skulle bidra till att fylla området med betydligt större aktivitet, liv och förståelse gällande pollinerare.

Projektets stöd till olika samhällsintressen

I vilken omfattning stödjer projektet de globala hållbarhetsmålen?

Hållbarhetsmål 2030	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Ingen fattigdom	X	-	-
Ingen hunger	-	X	-
Hälsa och välbefinnande	-	-	X
God utbildning för alla	-	X	-
Jämställdhet	-	X	-
Rent Vatten Och Sanitet	X	-	-
Hållbar Energi För Alla	X	-	-
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	X	-	-
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	X	-	-
Minskad ojämlikhet	-	X	-
Hållbara städer och samhällen	-	-	X
Hållbar konsumtion och produktion	-	X	-
Bekämpa klimatsförändringen	-	X	-
Hav och marina resurser	X	-	-
Ekosystem och biologisk mångfald	-	-	X
Fredliga och inkluderande samhällen	-	X	-

I vilken omfattning stödjer projektet genomförande av miljökvalitetsmålen?

Miljökvalitetsmål	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Begränsad klimatpåverkan	-	-	X
Frisk luft	X	-	-
Försurning	X	-	-
Giftfritt	-	X	-
Ozonskikt	X	-	-
Strålning	X	-	-
Övergödning	-	X	-
Sötvatten	X	-	-
Grundvatten	X	-	-
Kust och hav	X	-	-
Våtmark	X	-	-
Skog	X	-	-
Odlingslandskap	-	X	-
Fjäll	X	-	-
Bebyggelse	-	X	-
Djur och växter	-	-	X

Åtgärder och kostnader i projektet

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
1		2020-04-01	2022-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
120 000 kr	60 000 kr	33 500 kr	
Åtgärdskategori			
04 - Vård och förvaltning av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt, inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv och liknande nyttjande av naturområden			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
35 - Övrigt		1	Annat
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	09 - Generell naturtyp	05 - Ryggradslösa djur	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		08 - Pollinering	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Framtagande av projektplan, kommunikationsplan och arbetsgrupp för projektet.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Tydlig struktur över projektets uppbyggnad, organisation, syfte och mål. Ta fram bakgrundsinformation (befintliga pollinerare), kartläggning av områdets tidigare användning gällande växtodling ink floran. Vi ska också ansöka om eventuella tillstånd och dispenser som krävs. I kartläggningen används visuella metoder såsom fotografering från fasta fotopunkter före/efter. Åtgärden ska skapa och etablera ramarna för hur odlingen ska gå till för att skydda och främja pollinerare, vilka växter som är viktiga och vilka övriga faktorer som är avgörande för att populationen pollinerare ska öka.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
2		2020-04-01	2021-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
120 000 kr	35 000 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
04 - Vård och förvaltning av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt, inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv och liknande nyttjande av naturområden			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
33 - Aktivitetsbana/anläggning		4	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	10 - Övrigt	05 - Rygggradslösa djur	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		08 - Pollinering	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Anläggande av grundläggande struktur i den kulturhistoriska parken vilket innebär framtagande av ritning för odlingsbäddar, schaktnings- och planeringsarbete, tillförsel av material (jord, grus, sand), anlägga gångar, parkbänkar

Förvaltning av resultat efter projektiden

De enskilda odlingsbäddarna kommer att förvaltas av de individer som odlar. Varje odlare kommer att ingå som medlem i en förening, som utgör part gentemot Karlskoga kommun och Möckelnföreningarna. Det övergripande ansvaret för förvaltning av Bofors stationsområde vad gäller parkområde och fastigheter kommer fortsatt innehas av Karlskoga kommun i vilken den kulturhistoriska parken blir en del.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
3		2020-04-01	2021-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
70 200 kr	33 200 kr	2 000 kr	
Åtgärdskategori			
04 - Vård och förvaltning av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt, inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv och liknande nyttjande av naturområden			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
35 - Övrigt		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
15 - God bebyggd miljö	10 - Övrigt	10 - Ej relevant	4 - Övrigt
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		07 - Natur-och kulturturism	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Iordningställa förråd på området. I anslutning området där den kulturhistoriska parken planeras, finns en byggnad som tidigare fungerade som dass/förråd för boende i arbetarbostäderna. I denna byggnad ska förråd till odlarna skapas. Arbetet innebär renovering och anpassning av byggnaden för ändamålet. Detta arbete kommer medföra en restaurering av byggnaden.

Förvaltning av resultat efter projektiden

De enskilda förråden kommer att förvaltas av de individer som odlar i den kulturhistoriska parken. Varje odlare kommer att ingå som medlem i en förening, som utgör part gentemot Karlskoga kommun och Möckelnföreningarna. Det övergripande ansvaret för förvaltning av Bofors stationsområde vad gäller parkområde och fastigheter kommer fortsatt innehas av Karlskoga kommun i vilken den kulturhistoriska parken blir en del.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
4		2020-04-01	2021-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
40 000 kr	0 kr	2 000 kr	
Åtgärdskategori			
04 - Vård och förvaltning av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt, inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv och liknande nyttjande av naturområden			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
35 - Övrigt		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	10 - Övrigt	10 - Ej relevant	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		13 - Ej relevant	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

För att odling ska kunna ske krävs att odlarna har tillgång till bevattningsmöjligheter. Därför kommer vatten att ledas fram till området och göras tillgängligt på lämpligt sätt för odlarna.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Det övergripande ansvaret för förvaltning av Bofors stationsområde vad gäller parkområde och fastigheter kommer fortsatt innehas av Karlskoga kommun i vilken bevattningsmöjligheten blir en del.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
5		2020-04-01	2022-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
100 000 kr	45 000 kr	2 000 kr	
Åtgärdskategori			
06 - Information, folkbildning och annan kunskapsspridning om naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
53 - Informationscentral		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	10 - Övrigt	10 - Ej relevant	4 - Övrigt
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		13 - Ej relevant	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Informationsspridning är viktigt för att skapa förutsättningar för skydd av pollinerare på lång sikt.

Informationsspridningen kommer ske både digitalt (hemsida) och fysiskt (på plats i och runt odlingarna)

Förvaltning av resultat efter projektiden

Att skapa tydliga riktlinjer och att arbeta med informationsspridning är goda förutsättningar för att platsens besökare ska få kunskaper som på sikt skyddar och gynnar pollinerare efter projektidens slut. Informationsspridning kommer att ske genom digital samt fysisk information. Digital information samlas i en specifik hemsida för området samt skyltar anslås i och runt odlingarna. Informationen kommer handla om pollinerarnas betydelse för ekosystemtjänster.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
6		2020-04-01	2022-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
190 000 kr	146 900 kr	32 500 kr	
Åtgärdskategori			
02 - Framtagande av underlag t.ex. i form av kommunala naturvårdsprogram för genomförande av åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
09 - Skötselplan för oskyddat natur- eller kulturområde		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	10 - Övrigt	05 - Ryggradslösa djur	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
2 - Starkt engagemang och samverkan		08 - Pollinering	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Skötselplan ska skapas för att ge konkreta verktyg, tillvägagångssätt och dokumentation för att säkerställa odlingarnas framtida skötsel.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Skötselplan ska skapas för att ge konkreta verktyg, tillvägagångssätt och dokumentation för att säkerställa odlingarnas framtida skötsel. Gällande drift och aktivitet efter projektiden är det viktigt att grundligt skapa en organisation som förvaltar och utvecklar den kulturhistoriska parken. I planen ska ingå att definiera förhållandet mellan dels odlarna, markägaren Karlskoga kommun och Örebro Läns museum. Målet är att odlarna ska ingå i, samt bidra till, visionen för Bofors stationsområde som en levande miljö för pollinerare.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
7		2020-04-01	2022-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
10 000 kr	5 000 kr	5 000 kr	
Åtgärdskategori			
01 - Kunskapsuppbyggnad som syftar till att skapa underlag för framtida åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
01 - Inventering		3	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	10 - Övrigt	05 - Rygggradslösa djur	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		08 - Pollinering	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Inventering av pollinerare och mätning av effekter av projektet kommer göras årligen för att utvärdera insatserna. En nollmätning görs innan den kulturhistoriska parken börjar anläggas och sedan görs mätningar för uppföljning.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Den förening som bildas gällande skötsel av den kulturhistoriska parken bör ha i sitt arbete att kontinuerligt följa upp förekomst av pollinerare på Bofors stationsområde.

Summering åtgärder

Åtgärdsnummer	Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete
1	120 000 kr	60 000 kr	33 500 kr
2	120 000 kr	35 000 kr	0 kr
3	70 200 kr	33 200 kr	2 000 kr
4	40 000 kr	0 kr	2 000 kr
5	100 000 kr	45 000 kr	2 000 kr
6	190 000 kr	146 900 kr	32 500 kr
7	10 000 kr	5 000 kr	5 000 kr
Summa	650 200 kr	325 100 kr	77 000 kr

Önskad utbetalningstakt

År	Belopp
2020	96 100 kr
2021	190 080 kr
2022	38 920 kr
2023	0 kr

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd sökts eller beviljats enligt annan författning?

Nej

Finansiärer

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Kommun	Karlskoga		1
Period från	2020-04-01	Period till	2022-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2020	50 000 kr	79 400 kr	0 kr
2021	0 kr	52 934 kr	0 kr
2022	0 kr	26 466 kr	0 kr

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Annan	Örebro läns museum		2
Period från	2020-04-01	Period till	2022-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2020	0 kr	75 000 kr	0 kr
2021	0 kr	0 kr	0 kr
2022	0 kr	0 kr	0 kr

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Ideell organisation	Möckelnföreningarna		4
Period från	2020-04-01	Period till	2022-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2020	0 kr	0 kr	38 500 kr
2021	0 kr	0 kr	19 250 kr
2022	0 kr	0 kr	19 250 kr

Totalt	50 000 kr	233 800 kr	77 000 kr
---------------	------------------	-------------------	------------------

Villkor

Id	Beskrivning
----	-------------

Motivering till beslut

Politikområden

- Övrigt av betydelse för naturvård (60 %) En satsning på blommande växter/nektarkällor gynnar pollinerande insekter.
- Folkhälsa (20 %) Kombinationen av odling, kulturmiljö, biologisk mångfald, engagemang från civilsamhället skapar positiva effekter för folkhälsan.
- Kulturmiljö (20 %) Vald placering och samarbetet med Länsmuseet bäddar för att höja kulturmiljövärdet för området.

Bilagor

- Medfinansieringsintyg Samhällsbyggnadsförvaltningen.pdf
- Medfinansieringsintyg MF.pdf
- Medfinansieringsintyg ÖLM.pdf

Underskrift och Godkännande av Projekt 20087151

Datum

Underskrift av behörig firmatecknare

Namnförtydligande

För _____ Kommun